

Årsrapport 2014

Partiloven § 26 pålegger Partilovnemnda å avgi en årlig rapport til departementet om sin virksomhet. Dette er rapporten for 2014.

Rapporten skal etter partiloven § 26 overleveres innen 1. oktober året etter. Rapporten ble enstemmig godkjent av nemnda ved sirkulasjon av e-post xx. mai 2015.

1. Oppnevning

Partilovnemnda som var i arbeid i 2014 ble oppnevnt av Kongen i statsråd 15. juni 2012.

Følgende medlemmer ble oppnevnt, og har fungert fra oppnevningsdato fram til utgangen av året 2014: Ørnulf Røhnebæk (leder), Torhild Bransdal (KrF), Asmund Kristoffersen (Ap), Liv Røssland (FrP), Paul Inge Severeide (SSB – uavhengig medlem).

2. Møtevirksomhet

Nemnda hadde tre møter i 2014, 26. mai, 6. oktober og 17. desember. Alle bortsett fra møtet i oktober ble avholdt i leide lokaler på Gardermoen. Oktobermøtet avholdt i forbindelse med studiereise og besøk hos valgkommisjonen i London. Noen vedtak er truffet i nemndsmøtene, men de fleste vedtak er truffet etter sirkulasjon av utkast med påfølgende drøftinger per e-post. Dette har fungert tilfredsstillende.

3. Nemndas adresse, sekretariat og hjemmeside

Sekretariatsleder Tor Henriksen har vært sekretær for nemnda i 2014.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane er postmottak og utfører arkivtjenester for nemnda. Nemnda har egen hjemmeside med adresse www.partilovnemnda.no.

4. Sakstilgangen

Det følger av partiloven § 24 annet ledd at nemnda har følgende 5 kategorier av oppgaver:

Partilovnemnda skal:

- a) tolke det aktuelle regelverket
- b) kontrollere at finansieringsbestemmelsene i loven overholdes
- c) fatte vedtak om bruk av administrative sanksjoner og inndragning av støtte
- d) avgjøre klager over vedtak om registrering, jf. § 8
- e) avgjøre klager over vedtak om tildeling av statlig støtte, jf. § 15

a) Tolgingsuttalelser

Nemnda har gitt to uttalelser i 2014:

- tolkningsuttalelse 6. juni 2014 til Vestfold Fylkeskommune, vedrørende disponeringen av det fylkeskommunale tilskuddet til partienes fylkestingsgrupper. Henvendelsen gjaldt hvorvidt Reglement for folkevalgte organer mv. i Vestfold fylkeskommune kapittel 7 (godtgjørelsesreglementet) § 11, som endret ved fylkestingets vedtak 26. september 2013, er i samsvar med partiloven § 10 tredje og fjerde ledd. Bestemmelsene sier at det ikke skal knyttes betingelser til støtten som kan komme i konflikt med de politiske partienes selvstendighet og uavhengighet, og videre at myndighetene ikke skal føre kontroll med partienes eller partigruppenes disponering av støtten. Nemnda uttalte at den vanskelig kan se at fylkesmannens reglement går for langt og bryter med mottakerens "selvstendighet og uavhengighet". Det er ikke tale om ordinær partistøtte og fylkesmannen finansierer her gruppene av eget ønske og må derfor kunne gi tilskudd beregnet på konkrete formål, og samtidig kunne iverksette tiltak for å kontrollere at disse midlene brukes som forutsatt.

- tolkningsuttalelse 15. oktober 2014 til Vegard Ottervig, vedrørende problemstillinger i tilknytning til innsamling av underskrifter i forbindelse med registrering av nytt parti i Partiregisteret. Uttalelsen gjaldt mer spesifikt om partiloven § 3 åpner opp for muligheten til "å kombinere en underskriftsinnsamling med for eksempel en konkurranse om å vinne et produkt? Så lenge de som skriver under blir grundig opplyst om både partiet, partiloven og konkurransevilkårene". Nemnda uttalte at kravet om underskrifter – erklæringer – for registrering skal gi uttrykk for at organisasjonen som ønskes registrert har en viss tilslutning i velgermassen. For å sikre at det nettopp er en slik støtte som uttrykkes gjennom erklæringen, kan erklæringen ikke ha andre formål i tillegg. Dersom erklæringen også knyttes til deltakelse i en trekning om en premie, kan man ikke vite om erklæringen av avgitt ut fra den ene eller andre formål.

c) Vedtak om tilbakeholdelse av partistøtte og vedtak om formell advarsel

Nemnda mottok 25. september 2014 melding fra Statistisk sentralbyrå (SSB) om at antall innberetningspliktige partilag i 2014 var beregnet til 3370, fordelt på 20 registrerte partier. SSB opplyste at 181 aktive partilag per samme dato ikke hadde sendt inn inntektsoversikt for regnskapsåret 2013. Det ble også opplyst om 16 partilag som SSB hadde mottatt inntektsberetning fra etter 15. juli 2014. Videre oversendte SSB en liste på 26 lag som på bakgrunn av opplysninger bl.a. fra partienes hovedorganisasjon ble ansett som inaktive eller nedlagte partilag.

Etter en gjennomgang av opplysningene fra SSB ble det i oktober og november sendt varsel om mulig vedtak om tilbakeholdelse av partistøtte til 136 lag. En rekke saker ble henlagt uten at varselbrev ble sendt fordi det aktuelle partilaget ikke hadde stilt liste og derfor heller ikke hadde fått stemmer ved kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Oppnådde stemmer ved siste valg er grunnlaget for partistøtten. For 13 partilag fant nemnda at det forelå så gode og unnskyldelige forklaringer vedrørende manglende registrert innberetning at saken måtte henlegges. Bakgrunnen for henleggelse i 9 av disse sakene skyldtes problemer med

innberetning via Altinn. Da 2014 var første året denne portalen ble benyttet, og partilagene kunne dokumentere at de gjentatte ganger hadde forsøkt å rapportere her, besluttet nemnda at den skulle legge seg på en relativt mild praksis.

Partilovnemnda traff vedtak om å holde tilbake statsstøtte i 2014 til i alt 123 partilag. Dette er:

Arbeiderpartiet (8)

Os Arbeiderparti (Hedmark)
Hægebostad Arbeiderparti
Austevoll Arbeiderparti
Holtålen Arbeiderparti
Sømna Arbeiderparti
Vevelstad Arbeiderparti
Karasjok Arbeiderparti
Nesseby Arbeiderparti

Eidfjord Høyre
Osen Høyre
Dønna Høyre
Nordreisa Høyre
Gamvik Høyre

Kristelig Folkeparti (4)

Drangedal KrF
Tokke KrF
Vinje KrF
Skjervøy KrF

Demokratene i Norge (14)

Demokratene i Norge Hedmark
Demokratene i Norge Oppland
Demokratene i Norge Buskerud
Demokratene i Norge Vestfold
Demokratene i Norge Telemark
Demokratene i Norge Skien
Demokratene i Norge Vennesla
Demokratene i Norge Rogaland
Demokratene i Norge Møre og Romsdal
Demokratene i Norge Molde
Demokratene i Norge Ålesund
Demokratene i Norge Troms
Demokratene i Norge Finmark
Demokratenes Ungdom i Norge

Kristent Samlingsparti (6)

Kristent Samlingsparti
Akershus Kristent Samlingsparti
Kristent Samlingsparti Karmøy
Kristent Samlingsparti Hordaland
Møre og Romsdal Kristent Samlingsparti
Nord-Trøndelag Kristent Samlingsparti

Kystpartiet (16)

Kystpartiet i Tønsberg
Kystpartiet i Sandefjord
Kystpartiet i Aust-Agder
Kystpartiet i Arendal
Kystpartiet i Vest-Agder
Kystpartiet i Hjelmeland
Kystpartiet Sør-Trøndelag
Kystpartiet i Midtre Gauldal
Kystpartiet i Tromsø
Kystpartiet Lyngen
Kystpartiet i Finnmark
Kystpartiets Ungdom i Vestfold
Kystpartiets Ungdom i Aust-Agder
Kystpartiets Ungdom i Rogaland
Kystpartiets Ungdom i Sør-Trøndelag

Fremskrittspartiet (2)

Krødsherad FrP
Solund FrP

Høyre (8)

Engerdal Høyre
Siljan Høyre
Kvitsøy Høyre

Kystpartiets Ungdom i Nordland	Austrheim Senterparti
Miljøpartiet De Grønne (4)	Snillfjord Senterparti
Miljøpartiet De Grønne Larvik	Finnøy Senterparti
Miljøpartiet De Grønne Mandal	Os Senterparti (Hordaland)
Miljøpartiet De Grønne i Møre og Romsdal	Namsskogan Senterparti
Miljøpartiet De Grønne Stjørdal	Grane Senterparti
	Træna Senterparti
	Lødingen Senterparti
Norges Kommunistiske Parti (3)	Sosialistisk Venstreparti (17)
Norges Kommunistiske Parti Trondheim	Rakkestad SV
Nordland distrikt av NKP	Lunner SV
Ungkommunistene i Oslo	Etnedal SV
	Hemsedal SV
	Klepp SV
	Kvinnherad SV
Pensjonistpartiet (2)	Kvam SV
Gjøvik Pensjonistparti	Bremanger SV
Sandefjord Pensjonistparti	Vestnes SV
Rødt (14)	Rissa SV
Rødt Halden	Osen SV
Rødt Vestby	Midtre Gauldal SV
Rødt Eidsvoll	Gratangen SV
Rødt Hamar	Lenvik SV
Rødt Nedre Eiker	Kvæningen SV
Rødt Lier	Tana SV
Rødt Sandefjord	Troms SU
Rødt Meland	
Rødt Radøy	Venstre (9)
Rødt Molde	Stjørdal Venstre
Rødt Sør-Trøndelag	Levanger Venstre
Rødt Skaun	Vikna Venstre
Rødt Verdal	Nesna Venstre
Rødt Hadsel	Tysfjord Venstre
Samefolkets parti (4)	Balsfjord Venstre
Sámeálbmot Bellodat Kautokeino	Lyngen Venstre
Sámeálbmot Bellodat Alta	Kautokeino Venstre
Sámeálbmot Bellodat Karasjok	Sør-Varanger Venstre
Sámeálbmot Bellodat Nesseby	
Samfunnspartiet (2)	
Samfunnspartiet	
Samfunnspartiet i Nordland	
Senterpartiet (10)	
Eidskog Senterparti	
Flå Senterparti	

Ved endringslov 1. februar 2014 nr. 6 fikk Partilovnemnda et bredere sett av virkemidler mot ulike former for overtredelser av partiloven. SSB har som tidligere bidratt med informasjon om at signaturbestemmelsen i § 21 annet ledd ved en rekke tilfeller ikke har blitt oppfylt. I sin melding om datainnsamlingen i 2014 var det ifølge SSB 16 inntektsberetninger helt uten signaturer, og 103 med kun én signatur. Varselbrev om mulig vedtak om formell advarsel ble i månedsskifte oktober/november sendt ut til aktuelle partilag slik at de skulle få en anledning til å forklare forholdet. Nemnda besluttet å følge praksis fra i fjor og ilegge en formell advarsel for førstegangsregelbrudd av mindre omfang, jf. § 28 første ledd annet punktum, til alle partilag som per 15. november 2014 fortsatt manglet begge signaturer, eller som ikke hadde signalisert at signaturer ville ettersendes. Det ble ikke fattet noen vedtak om formell advarsel på bakgrunn av førstegangsregelbrudd på signaturbestemmelsen i 2014.

De 15 partilagene som leverte sin inntektsberetning i perioden 15. juli til 25. september 2014, fikk etter tilsvarende varselbrev om mulig sanksjon en formell advarsel for brudd på tidsfristbestemmelsen i § 18 annet ledd. Lagene ble informert om at dette innebærer at de får en form for "prøvetid" de neste to årene. En eller flere nye overtredelser i løpet av prøvetiden kan bli sanksjonert hardere enn ved et førstegangsregelbrudd (herunder tilbakeholdelse av hele eller deler av den offentlige partistøtten). Partiene inngår i et register opprettet i Partilovnemnda hvor disse bruddene er registrert.

Tre partilag som var registrert i dette registeret med en formell advarsel fra 2013 gjeldende for 2014 og 2015, overtrådte på ny samme eller tilsvarende bestemmelse. Åmot Venstre, Inderøy Venstre og Hedmark SU fikk på denne bakgrunn et vedtak om tilbakeholdelse av 15 prosent av den statlige partistøtten i 2015.

--

Nemnda fattet 12. juni 2014 vedtak om avkorting av hele den statlige partistøtten i 2014 til 11 partilag i Kristent Samlingsparti (KSP) med bakgrunn i at de ikke kunne sannsynliggjøre sin eksistens, jf. partilovforskriften § 6-1 første ledd bokstav b. Bakgrunnen for saken var at Partilovnemnda mottok varsel fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane om at søknader om statsstøtte for i alt 16 partilag av KSP var sendt inn av de samme to personene.

Nemnda tok kontakt med partiets hovedorganisasjon og ba om en redegjørelse for forholdet, og en tilbakemelding som kunne sannsynliggjøre partilagenes eksistens. I sin tilbakemelding beskrev partiet en situasjon med intern uro, omorganisering og søken etter nye tillitsvalgte da en gruppe markerte tillitsvalgte var blitt ekskludert fra partiet. I denne prosessen ble det besluttet at landsleder og landssekretær skulle sende inn søknader om partistøtte, sette inn partistøtten på hovedorganisasjonens landskonto og fordele denne ut til de aktuelle partiene etter hvert som ny ledelse kom på plass.

Nemnda tok gjentatte ganger ny kontakt om ba om dokumentasjon som kunne sannsynliggjøre eksistensen av partilagene. Partiet ble informert om at nemnda kunne komme til å vedta avkorting av støtten. Da partiet ikke redegjorde for og sannsynliggjorde eksistensen av alle disse partilagene, ble det fattet vedtak om å avkorte hele statsstøtten for de som var berettiget til støtte i 2014. Det gjaldt Østfold KSP, KSP Sarpsborg, KSP

Fredrikstad, Akershus KSP, Oslo KSP, Oppland KSP, Vestfold KSP, KSP Horten, Telemark KSP, Sogn og Fjordane KSP og Møre og Romsdal KSP.

--

Nemnda henla 20. juni 2014 sak som var opprettet med bakgrunn i opplysninger som hevdet at fylkesorganisasjonene av Demokratene i Norge i Agderfylkene ikke eksisterte som selvstendige enheter, men i realiteten var ett partilag. Opplysningene ble framlagt for organisasjonen. Etter en samlet vurdering av tilbakemeldingen fra partilagene, opplysninger i Partiregisteret, søknadene om partistøtte og valgresultatene, ble saken henlagt. Nemnda kom til at den tvilen som eksisterte ikke var sterk nok til at det kunne legges til grunn at separate partienheter ikke eksisterte.

d) Klager på vedtak om registrering, jf. § 8

Nemnda behandlet én sak i denne kategorien i 2014. Nemnda mottok 22. januar 2014 Partiregisterets avslag på Sámeálbmot Bellodat/Samefolkets parti sin klage av 3. januar 2014 på Partiregisterets vedtak 17. desember 2013 om å slette partiet fra registeret. Vedtaket var begrunnet med at partiet Sámeálbmot Bellodat/Samefolkets parti ikke hadde stilt liste i noe valgdistrikt ved de to siste stortingsvalgene, og at det derfor skal strykes fra Partiregisteret, jf. partiloven § 5 første ledd. Partilovnemnda vedtok 10. mars 2014 å stadfeste Partiregisterets sletting av partiet fra registeret.

e) Klager på vedtak om tildeling av statlig partistøtte, jf. § 15.

Det var ingen saker i denne kategorien i 2014.

5. Andre saker

Prosess for å få oppnevnt Partirevisjonsutvalget pågikk gjennom hele året fram til oppnevning 10. oktober 2014. Utvalget skal ledes av advokat og statsautorisert revisor Gunnar Holm Ringen. Statsautorisert revisor Eivind Guldbakke er medlem i utvalget.

Oppdrag fra Partilovnemnda om rutinekontroll og veiledning av partier jf. partiloven § 24 femte ledd ble gitt til Partirevisjonsutvalget 31. oktober 2014. Kontrollen gjennomføres av inntektene for regnskapsåret 2013 og av at de gjeldene pliktene i partiloven kapittel 4 med tilhørende forskrifter. I alt 19 partilag inngikk i kontrollen: Akershus KrF, Hamar KrF, Kvinnherad KrF, Aremark Venstre, Skedsmo SV, Vadsø SV, Østfold Ap, Årdal Ap, AUF i Vest-Agder, Rogaland FrP, Harstad FrP, Porsgrunn Høyre, Bamble Høyre, Vindafjord Høyre, Vestfold Sp, Rødt Moss, Pensjonistpartiet, Kystpartiet i Bodø, Demokratene i Norge Buskerud. Frist for overlevering av rapport til nemnda ble satt til innen utgangen av første kvartal i 2015.

Nemnda avga i januar 2015 høringsuttalelse til KMDs utkast til endringer i partilovforskriften.

Nemnda – ved sekretariatsleder – deltok ved to fellesmøter mellom departementet, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og SSB. Det første i Oslo 3. til 4. februar 2014, og det andre i Luster 10. til 12. juni 2014.

Hele nemnda avla 6.oktober 2014 et besøk hos UK Electoral Commission i London.

Oslo, mai 2015